

Doporučené odrůdy raných brambor

K sestavení seznamu doporučených odrůd pro produkci raných brambor určených pro přímý konzum byly využity výsledky přesných polních pokusů, vedených v letech 2016–2019. Tyto pokusy byly založeny na pracovištích ÚKZÚZ v Lednici na Moravě, Oblekovicích (Znojmo) a Přerově nad Labem.

Hodnocení bylo provedeno u deseti odrůd (Karo, Katy, Liliana, Magda, Mariannka, Monika, Primarosa, Rosara, Suzan, Velox), které byly přihlášeny do zkoušek a u kterých byly k dispozici výsledky za čtyřleté období.

Jejich množitelská plocha představovala – 86,42 hektaru, to je 16,77 % z celkové plochy množení velmi raných odrůd v roce 2019. Je zřejmé, že nezávislé výsledky s touto skupinou odrůd jsou pro pěstitele raných brambor pro přímý konzum významné i přes skutečnost, že v pokusech ze známých důvodů postrádáme řadu pěstitelsky významných odrůd.

Pro hodnocení užitkového směru byly tedy rozhodující výsledky zjištěné za čtyři pokusné roky, na třech pracovištích a u deseti odrůd. Pokusy byly založeny s předkláčenou sadbou s využitím závlahy.

Výnos tržních hlíz byl sledován u odrůd za 67 dní (v roce 2016 za 74 dní) po výsadbě (hlízy nad 35 mm) a 81 dní po výsadbě (hlízy nad 40 mm). Vedle výnosu hlíz byl sledován i výskyt růstových rozprasků a abiotické dutosti hlíz (vady hlíz) a napadení hlíz hnilobami (měkká hniloba, plíseň bramboru a vodnatá hniloba).

Z výsledků je zřejmé, že stanovená kritéria nesplnila pouze od-

růda Rosara. Výskyt růstových rozprasků, dutosti a hnilob byl nízký.

Základní charakteristiku odrůd doporučených pro užitkový směr rané pro přímý konzum na základě uzavřeného hodnocení výsledků za roky 2016 až 2019 uvádí tabulka: následující přehled:

■ **Karo** – varný typ B. Hlízy jsou krátce oválné, s načervenalou hnědou slupkou, dužnina bílá. Udržovatel: Vesa Velhartice, a. s.

■ **Katy** – varný typ B. Hlízy jsou krátce oválné, dužnina svě-

Přerov nad Labem je jednou ze tří lokalit pokusů

Foto archiv

Výsledky zkoušení odrůd bramboru přihlášených pro zapsání na Seznam doporučených odrůd pro užitkový směr rané pro přímý konzum v letech 2016–2019 ze tří zkušebních míst

Znak	Termin sklizně	Výnos tržních hlíz				Vady hlíz		Hniloby hlíz	
		T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T2
Jednotka		t/ha		%		9–1		%	
5090983	Karo	16,0	32,5	95,3	115,2	7,5	7,7	0,3	0,1
5097440	Katy	17,5	29,7	103,9	105,2	8,3	8,7	0,0	0,0
5081226	Liliana	17,3	28,1	103,0	99,4	8,5	8,3	0,4	0,0
2550257	Magda	16,5	25,7	98,0	90,9	8,8	8,8	0,2	0,1
5088969	Mariannka	17,6	29,2	104,5	103,2	7,1	7,4	0,0	0,1
5077285	Monika	18,7	30,3	111,1	107,2	8,9	8,9	0,0	0,4
5082330	Primarosa	17,5	30,0	104,1	106,3	8,3	8,7	0,0	0,1
2550100	Rosara	11,0	21,4	65,2	75,7	8,9	8,9	0,0	0,0
5078954	Suzan	19,2	30,8	114,4	109,2	8,2	8,5	0,3	0,0
2550216	Velox	16,9	24,7	100,7	87,6	8,2	8,5	0,2	0,1
Průměr		16,8	28,2	–	–	–	–	–	–
MD 0.05		3,7	4,9	22,1	17,2	1,2	–	–	0,3
Počet pokusů		9	11	–	–	5	10	1	4

Poznámka: T1 – 67 dnů (2016 – 74 dnů) po výsadbě (nad 35 mm), T2 – 81 dnů po výsadbě (nad 40 mm).

– pouze lokality, kde byl zaznamenán výskyt.

Výchozí kritéria pro doporučení: výnos tržních hlíz – nejméně nad hranici MD 0,05, vady hlíz – růstové rozprasky hlíz bramboru, abiotická dutost hlíz bramboru – do 3 % (bodové hodnocení 6,5–9), hniloby hlíz – do 1 % ze všech lokalit.

le žlutá. Udržovatel: Vesa Velhartice, a. s.

■ **Liliana** – varný typ B. Hlízy jsou krátce oválné, dužnina žlutá. Udržovatel: Sativa Keřkov, a. s.

■ **Magda** – varný typ AB. Hlízy jsou krátce oválné, dužnina světle žlutá. Udržovatel: Vesa Velhartice, a. s.

■ **Mariannka** – varný typ B. Hlízy jsou krátce oválné, dužnina žlutá. Udržovatel: Vesa Velhartice, a. s.

■ **Monika** – varný typ B. Hlízy jsou dlouze oválné, dužnina svě-

le žlutá. Udržovatel: Vesa Velhartice, a. s.

■ **Primarosa** – varný typ AB. Hlízy jsou oválné, se světle červenou slupkou, dužnina světle žlutá. Udržovatel: Vesa Velhartice, a. s.

■ **Suzan** – varný typ AB. Hlízy jsou oválné. Dužnina světle žlutá. Udržovatel: Vesa Velhartice, a. s.

■ **Velox** – varný typ B. Hlízy jsou oválné. Dužnina světle žlutá. Udržovatel: SaKa Pflanzenzucht GmbH Co.KG, D, zástupce v ČR: MEDIPO AGRAS H. B., spol. s r. o.

Uvedené informace charakterizují nezávislé poznatky zjištěné u skupiny velmi raných odrůd přihlášených do zkoušek pro SDO. Na základě výsledků roků 2016–2019 a splnění stanovených kritérií bylo možno pro rok 2020, doporučit pro produkci raných brambor pro přímý konzum devět odrůd (Karo, Katy, Liliana, Magda, Mariannka, Monika, Primarosa, Suzan, Velox).

Ing. Václav Čermák
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
Ing. Jaroslava Domkářová, Ph.D.
Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod
Prof. Ing. Miroslav Jůzl, CSc.
Mendelova univerzita v Brně

inzerce

Výskyt ...

(Dokončení ze str. 27)

V místech, kde se ale vyskytoval ve vyšší míře, se daly detekovat i problémy s virovými zakrslostmi. Průběh počasí během podzimu 2018 (vlhké září) ovlivnil let hlavního přenašeče BYDV mšiči střemchovou. Podzimní přelet byl sledován od 41. týdne až do počátku listopadu 44. týdne. Vlivem počasí na podzim 2018 tak došlo k posunu hlavního náletu mšic do obilnin a snížení infekčního tlaku v nejcitlivější fázi růstu obilnin.

Možnosti ochrany proti virózám obilnin

V ochraně porostů obilnin proti virovým onemocněním je nutné uplatňovat systém integrované ochrany více než kdekoliv jinde, neboť ze současných chemických alternativ ochrany, zácilných především na přenašeče, není ani jedna dostatečná. V ochraně obilnin před WDV a BYDV je v současné době navrženo několik postupů, které se zaměřují především na eliminaci virových přenašečů, tedy kříška polního a mšic. Zjednodušeně lze tyto metody rozdělit na: agrotechnické zásady (přerušení „zeleného mostu“, prostorové uspořádání porostů, termín setí) a chemickou ochranu zacílenou na regulaci přenašečů (moření osiva a insekticidní postřiky).

Rozšíření virových zakrslostí obilnin na jaře je do značné míry ovlivněno průběhem zimy (tepnota, vydatnost sněhové pokrývky). Mrazivé počasí s poklesem

teplot pod –8 °C, zejména ve spojení s nízkou vrstvou sněhové pokrývky nebo ještě lépe s absencí sněhu, zvyšuje pravděpodobnost redukce populací přenašečů virových zakrslostí. Pokud je zima bohatá na sníh, který navíc vydrží i v nížinách dlouhou dobu, efekt nízkých teplot se může výrazně snížit. Z výsledků průzkumu lze usoudit, že dlouhotrvající vydatná sněhová pokrývka chrání před mrazem mnohem více kříška polního než mšiči střemchovou, což je dáno i růzností zimních hostitelských rostlin.

U jaří lze ke snížení rizika infekce doporučit co nejčasnější výsev, aby nálety přenašečů do porostů probíhaly až po nejcitlivější růstové fázi jaří (2–4 listy). Vzhledem k možným ztrátám na výnosu, které se pohybují podle intenzity výskytu při podzimní infekci až do výše 30–80 %, je vhodné silně napadené porosty včas zaorat a nahradit jinou plodinou (sníží se tak i zdroj infekce pro další období). V jarním období je třeba dále sledovat výskyt přenašečů v porostech a v případě potřeby napadené porosty ošetřit registrovaným insekticidem. V závislosti na plošném rozsahu a intenzitě výskytu virových zakrslostí však mohou i infikované porosty dosáhnout dobrých výnosů. Na webových stránkách ÚKZÚZ budou i v letošním roce průběžně zveřejňovány aktuální laboratorně ověřené výskyt WDV a BYDV.

Od jara 2018 může veřejnost využívat novou aplikaci na Rost-

linolékařském portálu, a to Aktuální výskyt v okrese. Aplikace nabízí přehledně zpracovanou situaci o výskytu vybraných škodlivých organismů ve zvolené plodině v daném okrese s barevně odlišenými třídami výskytu a mírou dosažení prahů škodlivosti, včetně odkazů na konkrétní škodlivé organismy s jednotlivými přehledy terénních dat, jednoduchými grafy a seznamy povolených přípravků na ochranu rostlin. Takto zpracované výsledky monitoringu výskytu škodlivých organismů lze efektivně využít při plánování návštěv vlastních zemědělských porostů a následného ochranného zásahu.

Co se týče přímých opatření, na podzim je doporučována aplikace insekticidu při výskytu pěti a více jedinců na 100 smyků. Registrované insekticidy lze nalézt v Registru přípravků na ochranu rostlin nebo na Rostlinolékařském portálu v rámci plodinových metodik nebo Fotogalerie. Od minulého roku je však moření neonicotinoidními látkami zcela zakázáno. Pěstitelé tak zbývá možnost foliárních postřiků. Kromě účinných látek ze skupin pyretroidů, organofosfátů a neonicotinoidů je nově možné použít i nový přípravek na bázi sulfoxafloaru. Přípravek je však registrován pro použití na jaře a chybí mu registrace na podzim. Jeho účinnost však ukazuje na slibnou alternativu za vyřazené NNI. Pro obilniny je výpadek moření NNI asi menší ztrátou než např. pro řepku, zvláště je-li registrována účinná náhrada.

Ing. Štěpánka Radová, Ph.D.
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Pardubický kraj

ČAZV – Česká akademie zemědělských věd

AGRÁRNÍ KOMORA České republiky

ÚKZÚZ

Česká společnost rostlinolékařská, z. s.,

za podpory Ministerstva zemědělství ČR a odborné spolupráci

ČAZV – odboru rostlinolékařství, Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, Agrární komory ČR, Zemědělského svazu ČR, České asociace ochrany rostlin a za účasti zástupců

Deutsche Phytomedizinische Gesellschaft, Österreichische Arbeitsgemeinschaft für integrierten Pflanzenschutz a Slovenské rastlinolékařské spoločnosti pořádá

pod záštitou ministra zemědělství Ing. Miroslava Tomana, CSc., a radního pro zemědělství a životní prostředí Pardubického kraje Ing. Václava Kroutila

ve dnech 6. a 7. listopadu 2019

XXII. Rostlinolékařské dny

na téma

Rostlinolékařská péče – nástroj pro udržitelný rozvoj integrované ochrany rostlin a potravinové bezpečnosti v budoucnosti

Konference je určena pracovníkům zemědělské prvovýroby, oblasti služeb, státní a veřejné správy, pěstitelských svazů, institucí na úseku vědy, výzkumných ústavů a vzdělávání s cílem informovat o nových systémech a způsobech účelné a racionální ochrany proti škodlivým organismům při respektování zásad produkce bezpečných surovin pro výrobu potravin a krmiv a ochrany složek životního prostředí.

Pozvánka a přihláška jsou k dispozici na www.rostlinolekari.cz

Adresa pořadatele: Česká společnost rostlinolékařská, z. s. Novotného lávka 5, Praha 1, tel.: +420 221 082 265, e-mail: sekretariat@rostlinolekari.cz